

Kulturdepartementet
Avd. for sivilsamfunn og idrett

Oslo, 19.06.2017

Innspill fra Norsk Folkehjelp til stortingsmelding om den statlige frivillighetspolitikken

Norsk Folkehjelp takker for muligheten til å gi innspill til prosessen med å utforme en ny stortingsmelding om den statlige frivillighetspolitikken.

Norsk Folkehjelp er en medlemsstyrt organisasjon med rundt 12 000 medlemmer og ca. 100 lokallag fordelt over hele landet. I vår organisasjon har vi frivillige som bruker tiden sin på både førstehjelp, søk og redning, frivillige som jobber med integreringsaktiviteter ved asylmottak og i sine lokalsamfunn, og frivillige som jobber med informasjonstiltak og politisk påvirkning knyttet til internasjonale forhold. Våre innspill er basert på de reelle utfordringene våre medlemmer møter i sin frivillighet i dag, og som vi håper en ny stortingsmelding kan adressere.

Hvordan kan staten best legge til rette for deltakelse og frivillig aktivitet i dag og i fremtiden?

Uten frivilligheten går ikke Norge rundt. Det er statens oppgave å anerkjenne nøkkelfunksjoner som utføres av de frivillige og lette byrden for å sikre at tilbudet kan bestå også i fremtiden.

Å bedre rammevilkårene for frivillighet er en av de viktigste tiltakene staten kan gjøre. For å styrke kvaliteten og legge til rette for at flere deltar i frivillig arbeid er det viktig at man får mulighet til å jobbe med det man er engasjert i. Ikke bruke de dyrebare ettermiddagstimene sine på å selge vafler for å finansiere den egentlige frivillige aktiviteten. Rekruttering til aktivitet er viktig, og spises tiden opp av mindre givende aktiviteter som søknadsskriving eller andre formaliteter mister man mange på veien. Redningsmannskap må få bruke tiden sin til å øve, og ungdom må få lage fritidstilbud for unge på mottak uten å bruke tid på å finansiere tilbudene selv. Frie midler til frivillighet, som ikke legger nevneverdige begrensninger på aktiviteten eller har høye rapporteringskrav betyr mye.

For frivillige organisasjoner er det viktig å være tilgjengelige for offentligheten og for nye medlemmer. Spesielt for ungdom er det utfordringer knyttet til å skaffe lokaler til aktiviteter, særlig når det gjelder overnatting (LNUs rapport «Ung Frivillighet» 2016). Drahjelp fra staten og kommunene i å sikre ungdom tilgang til møtelokaler er sterkt ønsket.

Fordi frivillig arbeid løser mange viktige samfunnsoppgaver kan grensene til tider viskes ut, og kommunene ber frivillige organisasjoner løse oppgaver som egentlig hører hjemme under det offentliges ansvar. Flere av Norsk Folkehjelps lokallag jobber med integreringsaktiviteter, og våre frivillige opplever å måtte hjelpe de bosatte i kommunene med å følge dem til offentlige kontorer, forklare prosesser og vedtak, bistå med barnepass når folk må reise langt for å komme seg på jobbsøkerkurs og lignende ting. Mange frivillige tar på seg oppgaver fordi de ønsker å hjelpe, men frivillighet skal være et supplement og ikke i seg selv bidra til å løse offentlige oppgaver. Avklaringer knyttet til hva som er frivillighetens oppgaver og hva som er det offentliges, samt bedre samhandling, koordinering og oversikt over de ulike tilbudene som finnes er nødvendig.

Norsk Folkehjelp sin frivillighet handler om å bidra i kritiske situasjoner og overfor sårbare grupper. I regjeringens samarbeidsplattform er man enige om at frivillighet skal bygges nedenfra. Vi mener at dette er et godt perspektiv, samtidig så tenker vi at organisasjonsbygging skjer best om man både tilrettelegger «nedenfra», men samtidig jobber konkret gjennom en kompetent moderorganisasjon. Spesielt i møte med sårbare grupper eller når man skal løse oppdrag som handler om komplekst samvirke i tidskritiske hendelser blir det viktig at man har kapasitet til å utvikle systemer, gode rutiner for opplæring og god støtte til å etablere samarbeid og ikke minst til å rekruttere og ta vare på frivillige. Vi vil oppfordre regjeringen til å være tydelig i mandatet til prosessen på at man må se spesielt nøye på organisasjonsbygging og utvikling i dette perspektivet.

Tiltak:

- Flere søknadspotter med frie midler
- Full momskompensasjon for frivillige, samtidig mener vi at for redningstjenesten bør alt materielle anskaffes uten avgifter slik som for eksempel engangsavgift for kjøpe av kjøretøy.
- Tilskuddsordningen til frivillig virksomhet i lokalsamfunn som bidrar til deltakelse, dialog og samhandling, som i dag er tilgjengelig i 20 kommuner, utvides og tilføres midler slik at frivillige organisasjoner i alle kommuner kan benytte seg av ordningen».
- Forenkle formaliteter knyttet til frivillig aktivitet og drift av organisasjoner
- Enkel og gratis tilgang til møtelokaler
- Tydelige avklaringer mellom frivilliges rolle og det offentliges ansvar, samt bedre koordinering av de ulike tilbudene som finnes.

Hvilke temaer er de viktigste at blir berørt i en stortingsmelding om den statlige frivillighetspolitikken?

Det er viktig at stortingsmeldingen legger betydelig vekt på frivillighetens rolle i inkluderingen og integreringen av innvandrere i Norge. Vi ble vitne til frivillighetens bidrag og den omfattende

mobiliseringen av frivillige som en respons på økningen av asylsøkere til Norge sommeren 2015. Det er fortsatt stort engasjement, og mange ønsker å delta i frivillig arbeid på mottak og i lokalsamfunn.

For Norsk Folkehjelp er det viktig å inkludere innvandrere i det fellesskapet en frivillig organisasjon er, og ikke bare utføre aktiviteter «for dem». Det er viktig at staten anerkjenner rollen som frivillige organisasjoner spiller i integreringen og demokratiet i det norske samfunnet, og det må legges til rette for gode rammebetingelser og tilskudd til dette arbeidet. Organisasjonene og de frivillige skaper lavterskel-møteplasser og aktiviteter i lokalsamfunn på tvers av ulike grupper i befolkningen. Dette hindrer utenforskap, og sikrer deltakelse og tilhørighet til lokalsamfunnet. Staten bør derfor legge til rette for å etablere et godt samarbeid mellom mottak, kommune og frivillig sektor, og starte inkluderingen så tidlig som mulig. Dette vil senke terskelen for deltakelse i samfunnet og gjøre det lettere å bli med på frivillige tilbud.

Det er kommunene som har ansvaret for nybosatte flyktninger og de må derfor ha en større rolle i å identifisere behov hvor frivillig innsats kan bli en ressurs i integreringsarbeidet. Det må legges til rette for at kommunene kan kartlegge, og bidra med informasjon om, flyktningens bakgrunn og behov og dele denne med frivillig sektor.

Norsk Folkehjelp har en stor jobb med å koordinere, organisere, informere, og lære opp sine frivillige. I tillegg må de frivillige ivaretas, inspireres og mobiliseres. De eksisterende støtteordningene på dette feltet har bidratt til at våre lokallag har videreutviklet og utvidet sin solidaritetsinnsats langs asylsøkerkjeden, i tillegg har det bidratt til kunnskapsoverføring mellom våre frivillige ledd og sektormyndighetene. Men vi etterspør mer forutsigbare og bærekraftige tilskuddsordninger som støtter videreføring av velfungerende tiltak og aktiviteter.

Viktige temaer:

- Anerkjennelse og støtte den viktige rollen frivilligheten spiller i integreringsarbeidet
 - Frivilligheten ønsker forutsigbare rammer økonomisk, enklere rapportering og flerårige prosjekter.
 - Frivilligheten trenger mer ressurser til å organisere frivilligheten for å gjøre den mer levedyktig over tid og forutsigbar.
 - Innføre permanent ordning med frivillighetskoordinatorer på alle typer asylmottak
 - Bidra til å løfte statusen til de frivillige i redningstjenesten
-

Hvordan kan staten best legge til rette for nye former for frivillighet og rekruttering av unge frivillige?

For barn og unge som trenger stor grad av veiledning og opplæring fra voksne, som i redningstjenesten, kan ungdom blir en overskuddsaktivitet som kan komme i siste rekke, etter søknadsskriving, etter dugnad og etter egen tid til å øve. For å sikre morgendagens redningsmannskaper er man avhengig av gode voksne med tid og overskudd til å veilede ungdom. Å sikre ungdoms deltakelse henger tett sammen med å lette de generelle vilkårene for frivilligheten og frigjøre mer tid til opplæring og trening.

Ungdom har ofte kortere tidslommer for når de kan engasjere seg i konkrete organisasjoner eller prosjekter. Enkle ubyråkratiske støtteordninger, og tilgang til møteplasser er stikkord for å avlaste ungdomsorganisasjonene. Frifondsordningen er god, og må styrkes ytterligere. Den bør også i større grad sikres mot svingninger basert på overskuddet til Norsk Tipping.

Tiltak:

- Styrke Frifondsordningen og sikre den mot svingninger

Med vennlig hilsen

NORSK FOLKEHJELP

Per Nergaard

Assisterende generalsekretær